

3.1.5 ESPÈCIES I COMUNITATS PROTEGIDES

El marc bàsic de protecció a Catalunya és la Llei 12/1985 d'espais naturals i el Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural. Ambdues normatives permeten la protecció dels sistemes naturals, a més de protegir espècies de flora i fauna en els espais d'interès natural. D'altra banda, la Llei 3/1988, de protecció dels animals, protegeix espècies de la fauna salvatge autòctona. A l'Estat espanyol el marc de protecció queda fixat per la Llei 4/89, de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna salvatges, i els Reials Decrets que la desenvolupen, com és el Reial Decret 439/1990 que regula el Catàleg nacional d'espècies amenaçades.

L'any 1997 la Universitat de Barcelona va realitzar per encàrrec del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, el Catàleg de la fauna vertebrada de Catalunya (CFV), a partir del qual, i amb la incorporació de la fauna invertebrada actualment protegida, es procedirà a establir el Catàleg d'espècies amenaçades de Catalunya. La relació d'espècies amb la seva corresponent categoria, serà publicada mitjançant un Decret, en el qual s'establiran també la necessitat de realitzar plans de recuperació o de conservació de les espècies que es troben en les condicions de conservació més desfavorables: espècies en perill d'extinció o vulnerables. Per altra banda, i mitjançant les ordres anuals que regulen la practica cinegètica i piscícola a Catalunya, es detallen les espècies que poden ser objecte de caça i pesca.

Relació d'espècies protegides de la fauna segons les dades de la normativa vigent

VERTEBRATS	Mamífers	Ocells	Amfibis	Rèptils	Peixos
Llei de Protecció dels animals	20	299 espècies			7
Ordres que amplien la relació d'espècies protegides	Microquiròpters	11 gèneres ocells <20 cm ^(a)	23	52	peixos < 8 cm
Espècies catalogades (CFV)	80	395	14	37	49
Espècies catalogades (CFV) declarades espècies protegides	41 2 veda temporal	296 1 veda temp.	13	33	7 2 no pescables
Espècies catalogades (CFV) cinegètiques o piscícoles	11 2 captura autoritzada ^(b)	34 5 captura autoritzada ^(c)	----	----	26
Espècies catalogades (CFV) incloses en l'Annex I de la Directiva 97/49	-----	121 ^(d)	----	----	----

(a) La Llei 3/1988 no considera espècies protegida a 5 espècies del gènere *Turdus*.

(b) L'Annex III del Conveni de Berna inclou espècies com el toixó (*Meles meles*), sense que a Catalunya es trobi inclòs en cap relació d'espècies protegides. També inclou totes les espècies de *Viverridae* i malgrat això, en el cas de la geneta (*Genetta genetta*) està autoritzada la seva captura, en algunes comarques, com mamífer depredador.

(c) Malgrat que la Llei 3/1988 de protecció dels animals protegeix els ocells de menys de 20 cm, s'autoritza la captura en viu de mascles de 3 fringil·lids.

(d) La perdiu xerra (*Perdix perdix hispaniensis*) inclosa en l'Annex I de la Directriu 97/49 està considerada com espècie cinegètica en la vigent ordre de vedes de Catalunya.

INVERTEBRATS	Mol·luscs Bivalves	Artròpodes Crustacis	Artròpodes Coleòpters	Artròpodes Lepidòpters
Llei de protecció dels animals Ordres que amplien la relació d'espècies protegides	9	2	1	6

Nombre de tàxons de la flora recollits en la normativa de protecció

Normativa de protecció	Taxons
Directiva Hàbitats (A.II)	Briòfits: 3 sp Plantes vasculares: 8 (7 en LIC)
Directiva Hàbitats (A.IV)	(A. II) + 2 sp
Directiva Hàbitats (A. V)	6 sp
Catàleg nacional d'espècies amenaçades	2 sp en perill d'extinció
Espècies vegetals protegides	3 sp
Espècies vegetals regulades	2 sp
Decret 328/1992 d'aprovació del PEIN	Criptògames: 7 sp + 2 gen Pteridòfits: 14 sp Fanerògames: 187 sp + 3 gen

L'anellatge científic dels ocells és una activitat de gran interès per la conservació de la fauna, ja que permet conèixer dades molt importants de la biologia de les espècies anellades. A Catalunya, la gestió de l'anellatge es porta a terme a través d'un conveni entre l'Administració i el Grup Català d'Anellament, anellant-se una mitjana de 40.000 ocells anuals.

Molts dels projectes de conservació i gestió de la fauna, han estat realitzats amb càrrec a l'instrument financer LIFE-NATURA. En aquest marc, la Generalitat de Catalunya va presentar l'any 1993, conjuntament amb la Diputació General d'Aragó, el Govern de Navarra, el Ministeri de Medi Ambient de França i el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, el projecte de conservació de vertebrats amenaçats als Pirineus. Aquest projecte té com a objectiu més important la conservació i el reforçament de tres espècies emblemàtiques del Pirineu i que es troben amenaçades de desaparició: l'ós bru (*Ursus arctos*), el trençalós (*Gypaetus barbatus*) i la cabra salvatge dels Pirineus (*Capra pyrenaica*).

També s'està duent a terme des del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca un projecte de conservació d'espècies prioritàries en zones humides mediterrànies: samaruc (*Valencia hispanica*), fartet (*Aphanius iberus*), bitó (*Botaurus stellaris*), gavina corsa (*Larus Audouinii*) a desenvolupar en els Parcs naturals del delta de l'Ebre i aiguamolls de l'Empordà i en la Reserva natural del delta del Llobregat.

Igualment, en el marc del projecte LIFE-NATURA, mereix destacar el projecte per al perfeccionament de la gestió de l'hàbitat en la ZEPA del delta de l'Ebre realitzat per la SEO/BirdLife.

En l'actualitat es duen a terme diferents projectes de recuperació d'espècies: el ja esmentat projecte de recuperació del fartet i el samaruc; la recuperació d'amfibis i rèptils que de forma delegada es duu a terme des de la Comissió de Medi Ambient de l'Ajuntament de Masquefa (COMAM), destacant també en el cas del les tortugues les iniciatives dutes a terme per l'Associació d'Amics de la Tortuga de l'Albera, el Parc natural del delta de l'Ebre, el Parc del Garraf, i el ZOO de Barcelona; pel que fa als ocells s'actua principalment en espècies emblemàtiques (cigonya), amenaçades (àliga cuabarrada, trençalòs i altres necròfags, gavina corsa, bitó, xoriguer petit, esparver cendrós, etc.) o pròpies d'ambients especialment vulnerables (zones d'aiguamolls, àrees estèpiques i medi alpí i subalpí). Pel que fa als mamífers cal mencionar els programes de conservació de la llúdriga i d'altres carnívors, de micromamífers, d'ungulats (cabirol i cabra salvatge), i les diverses iniciatives relacionades amb la fauna marina, destacant la labor duta a terme des de la Fundació Privada per a la Conservació i Recuperació d'Animals Marins (CRAM).

El Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca disposa de quatre centres de recuperació de fauna salvatge: Torreferrussa (Barcelona), Vall calent (Lleida), Parc natural dels aiguamolls de l'Empordà i Parc natural del delta de l'Ebre. També disposa d'un centre de cria de perdiu xerra a Esterri d'Àneu.

En el cas dels invertebrats mereix destacar-se l'estudi d'avaluació de les poblacions de nàiades al riu Ebre i el pla d'estudi i recuperació de la nàiade allargada rosellonesa en el Parc natural de la zona volcànica de la Garrotxa.

Objectius a assolir:

- Elaborar, dotar econòmicament i executar un programa de protecció de la flora que contempli l'elaboració del catàleg d'espècies de la flora amenaçades de Catalunya i el seu desenvolupament legislatiu, i inclogui els elements *in situ* i *ex situ* necessaris per tal de garantir la seva conservació.
- Elaborar el catàleg d'invertebrats de Catalunya i, conjuntament amb el de mamífers, desenvolupar-lo legislativament, i elaborar, dotar econòmicament i executar els corresponents plans de recuperació de les espècies protegides.
- Adequar i revisar l'actual normativa relacionada amb la protecció de les espècies, fent especial èmfasi en les espècies de la flora, unificar figures i normes de protecció, i preveure un instrument legislatiu que permeti més agilitat en la revisió de les llistes d'espècies protegides.
- Establir mesures adequades per a la conservació dels hàbitats de les espècies protegides, ja sigui mitjançant espais naturals protegits o preveient noves figures de protecció, tant de petites poblacions i hàbitats com de vastos espais d'ús més

extensiu, tot prestant una especial atenció al medi marí.

- Impulsar estudis sobre la biologia, l'ecologia i l'estat de conservació de les diferents espècies protegides, elaborant paral·lelament un complet programa de seguiment de les diferents espècies d'interès.

- Conscienciar i implicar de forma activa a la població rural i als pescadors en els projectes de conservació d'habitats i d'espècies, revisant aquelles pràctiques amb efectes perjudicials i preveient una adequada compensació pels danys que es puguin produir.